

FORSAKELSENS YOG

Dette er siste kapittel i Geeta, og første halvpart er viet svarene på flere spørsmål Arjun har stilt. Siste halvpart er konklusjonen som tar for seg de mange velsignelser som strømmer fra dette hellige arbeidet. Kapittel 17 klassifiserte og ga opplysninger om mat, botsøvelser, yagya, veldedighet og tro. Men i denne sammenhengen har vi ikke berørt de forskjellige formene for forsakelse (sanyas). Hva er motivet for det mennesket gjør? Hvem er det som motiverer – Gud eller naturen? Dette spørsmålet ble stilt tidligere, men dette kapitlet kaster lys over det nok en gang. På samme måte berørte vi temat "firedelingen" av mennesker tidligere, men i dette kapitlet tar vi det for oss og analyserer grundig dens særpreg innen naturens ramme. Og så på slutten belyses mange fordeler som oppnås ved hjelp av Geeta.

Etter å ha hørt på Krishns kategorisering av forskjellige temaer i det foregående kapitlet, ønsker Arjun nå også å bli opplyst om de forskjellige formene for forsakelse (sanyas) og oppgivelse (tyag).

1. "Arjun sa: 'Jeg er nysgjerrig etter å lære, O mektigarmete, O Hrishikesh, herre over sansene og dreper av demoner, om prinsippene for oppgivelse og forsakelse.'"

Total oppgivelse er forsakelse, en tilstand der til og med viljen

---

अर्जुन उवाच संन्यासस्य महाबाहो तत्त्वमिच्छामि वेदितुम् ।
त्यागस्य च हृषीकेश पृथक्केशिनिषूदन ॥१॥

og handlingens frukter opphører å eksistere, og forut for dette er det bare endeløs oppgivelse av tilknytning slik at den åndelige søken kan fullbyrdes. Det finnes to spørsmål her: Arjun vil kjenne til forsakelsens innerste vesen og også oppgivelsens innerste vesen. Om dette sier Yogeshwar Krishn:

2. "Herren sier: 'Mens mange lærde bruker forsakelse til å oppgi ettertraktede handlinger, bruker mange andre med moden skjønnsomhet oppgivelse for å sette navn på fornektelsen av alle handlingers frukter.'"
3. "Mens mange lærde mennesker insisterer på at siden alle handlinger er onde, bør de forsakes, men andre lærde hevder at handlinger som yagya, veldedighet og botsøvelser ikke bør fornektes."

Etter å ha lagt fram forskjellige meninger om problemet, kommer Yogeshwar med sitt eget klare syn.

4. Lytt, O den beste av Bharat, til min oppfatning av fornektelse og av hvordan, O makeløse blant mennesker, denne fornektelsen sies å være av tre slag."
5. "I stedet for å forsake handlinger som yagya, veldedighet og botsøvelser, bør de gjennomføres som en plikt, for yagya, veldedighet og botsøvelser er dåder som gjenløser kloke mennesker."

Krishn har på denne måten lagt fram fire framherskende tanker. Først at ettertraktede handlinger bør forsverges. For det andre at

---

श्रीभगवानुवाचः काम्यानां कर्मणा न्यासं संन्यासं कवायो विदुः ।
सर्वकर्मफलत्यागं प्राहुस्त्यागं विचक्षणाः ॥२॥
त्याज्यं दोषवदित्येके कर्म प्राहुर्मनीषिणः ।
यज्ञदानतपःकर्म न त्याज्यमिति चापरे ॥ ३ ॥
निश्चयं श्रृणु मे तत्र त्यागे भरतसत्तम ।
त्यागो हि पुरुषव्याघ्र त्रिविधः संप्रकीर्तितः ॥ ४ ॥
यज्ञदानतपः कर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत् ।
यज्ञो दानं तपश्चैव पावनानि मनीषिणाम् ॥ ५ ॥

fruktene av all handling bør oppgis. For det tredje at alle handlinger bør oppgis, for de er alle besudlet. Og for det fjerde at det er galt å oppgi yagya, veldedighet og botsøvelser. Krishn sier seg enig i disse tankene og påpeker at det også er hans absolutte syn at yagya, veldedighet og botsøvelser ikke skal forsakes. Dette illustrerer hvordan divergerende syn på spørsmålet også var utbredt på Krishns tid, og av dem var ett sannheten. Også i dag finnes det mange syn. Når en vismann gjør sitt inntog i verden, isolerer han og legger fram det som er det mest gagnlige blant de mange forskjellige doktrinene. Alle store Sjeler har gjort dette, og Krishn har gjort det samme. I stedet for å gjøre seg til talsmann for et nytt syn, støtter og forklarer han det som er sannheten blant de mange aksepterte synspunktene.

6. "Det er min veloverveide tro, O Parth, at disse handlingene noe også alle andre mener, bør utføres etter at man har forsakert tilknytning og ønske om arbeidets frukter."

Som et svar på Arjuns spørsmål, tar nå Krishn for seg oppgivelse.

7. "Og siden den nødvendige handling ikke bør oppgis, vil forsakelse av den på bakgrunn av en misforståelse, bli vurdert som fornektelse av uvitenhetens natur (tamas)."

Ifølge Krishn er den forordnete, viktige handling bare én – utførelse av yagya. Yogeshwar har vendt tilbake til og understreket den foreskrevne måten gjentatte ganger for at ikke den søkende skal vike bort fra den rette vei. Og nå slår han fast at det er uriktig å se bort fra denne forordnete handling. Å forsake den på grunn av en eller annen villfarelse sies derfor å være fornektelse av det diabolske slag (det vil si av tamas' natur). Handlingen som bør gjennomføres og den forordnete handling er den samme, og å oppgi den på grunn av opptatthet av sanselige gleder er moralsk uriktig. Mennesket som unnlater å gjennomføre slike handlinger, er dømt til gjenfødelse i lave former, for han har undertrykt impulsen for guddommelig tilbedelse.

एतान्यपि तु कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा फलानि च ।

कर्तव्यानीति मे पार्थ निश्चित मतमुत्तमम् ॥ ६ ॥

नियतस्य तु संन्यासः कर्मणो नोपपद्यते ।

मोहात्तस्य परित्यागस्तारमसः परिकीर्तितः ॥ ७ ॥

Krishn snakker så om fornekelse som er besudlet av lidenskap og moralsk blindhet (rajas).

8. "Han som overilt unnlater å gjennomføre en handling ut fra antakelsen om at den er vanskelig eller av frykt for fysisk lidelse, fratras fruktene av fornektelsen."

Et menneske som ikke er i stand til å tilbe og som snur ryggen til handling på grunn av redsel for fysisk smerte, er uforsiktig og moralsk på blindspor, og hans fornektelse – av lidenskapens natur (rajas) – gir ham ikke den endelige sinnslikevekt som burde være avslutningen på fornektelse.

9. "Bare denne fornektelsen anses å være riktig, O Arjun, for den forordnes og praktiseres med overbevisningen om at å utføre den etter å ha forsaket tilknytning og arbeidets frukter, er en moralsk forpliktelse."

Det er altså bare den forordnete handling som skal utføres, og alt annet må avvises. Men skal vi fortsette å utføre den i det uendelige, eller kommer det et punkt der også den oppgis? Krishn tar opp dette og peker på fornektelsen som er god og verdifull.

10. "Utstyrt med feilfri moralsk fortrinnlighet og frihet fra tvil, er den som verken avskyr dåder som er ugunstige og som heller ikke er begeistret for de gunstige, klok og selvfornektende."

Bare handlingen som er beskrevet i skriften, er lykkebringende, og alt som er i strid med den, er bare binding til denne dødelige verden og derfor ugunstig. Personen med sinnslikevekt verken avskyr det som er ugunstig eller er ikke knyttet til det som er gunstig. For en slik person vil det som måtte gjøres, til slutt komme til opphør,

---

दुःखमित्येव यत्कर्म कायक्लेशथयात्त्यजेत् ।

स कृत्वा राजसं त्यागं नैव त्याफलं लभेत् ॥ ८ ॥

कार्यमित्येव यत्कर्म नियतं क्रियतेऽर्जुन ।

सङ्गं त्यक्त्वा फलं चैव स त्यागः सात्त्विको मतः ॥ ९ ॥

न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म कुशले नानुषज्जते ।

त्यागी सत्त्वसमाविष्टो मेधावी छिन्नसंशयः ॥ १० ॥

og han er gjennomsyret av rettsinn, frigjort fra tvil og fylt av skjønnsomhet. En slik person er satt i stand til å forstøte alt. Denne totale oppgivelsen, som følger fullendelse, er fornektelse. Vi kan være fristet til å spørre om det finnes en lettere vei. Krishn avviser kategorisk denne muligheten.

11. "Siden avkall på all handling av et legemliggjort vesen er umulig, sies det at den som har oppgitt handlingens frukter, har praktisert oppgivelse."

"Legemliggjorte vesener" dreier seg ikke bare om grove, synlige kropper. Ifølge Krishn holder de tre egenskapene dyd (sattwa), lidenskap (rajas) og uvitenhet (tamas), født av naturen, Sjelen fanget i kroppen. Sjelen er legemliggjort bare så lenge disse egenskapene finnes. Så lenge må han bevege seg fra den ene kroppen til den neste, for egenskapene som avler kroppen, eksisterer fortsatt. Siden en legemliggjort Sjel ikke kan unngå all handling, sies det at den som har oppgitt handlingens frukter, har mestret fornektelsen. Derfor er det avgjørende viktig å utføre den foreskrevne gjerningen og gi avkall på dens frukter så lenge egenskapene som utgjør kroppen forblir. Hvis på den annen side det utføres handlinger med et eller annet ønske i tankene, bærer de frukter.

12. "Mens det tredobbelte utbyttet – det gode, dårlige og blandete – av begjærlige menneskers handlinger dukker opp også etter døden, vil handlingene til mennesker som har fornektet alt, aldri bære noen frukter."

Gjerningene til griske menesker har konsekvenser som er merkbare også etter døden. Disse konsekvensene holder seg også gjennom uendelige fødsler. Men handlingene til dem som har oppgitt alt – sanne sanysi (de kalles dette fordi de har gitt fra seg alle eiendeler) – bærer ikke frukter på noe tidspunkt. Dette er komplett fornektelse, det høyeste stadium i åndelig søken.

न हि देहभृता शक्यं त्यक्तुं कर्माण्यशेषतः ।
यस्तु कर्मफलत्यागी स त्यागीत्यभिधीयते ॥ ११ ॥
अनिष्टमिष्टं मिश्रं च त्रिविधं कर्मणः फलम् ।
भवत्यत्यागिनां प्रेत्य न तु संन्यासिनां क्वचित् ॥ १२ ॥

Undersøkelsen av resultatet av gode og dårlige gjerninger og av slutten på deres eksistens når alt begjær er forvist, er dermed avsluttet. Krishn tar så for seg årsakene som bevirker gode og onde gjerninger.

13. "Lær grundig av meg, O mektigarmete, de fem prinsippene som Sankhya¹ erkjenner som utøvere av all handling."

14. "Med tanke på dette har vi den første beveger, de mange handlende, de forskjellige bestrebelsene, den opprettholdende kraft og likeledes de fem midlene som er forsynet."

Sinnet er utøveren. Dydige og onde tilbøyeligheter er de handlende. Utøvelse av gode handlinger krever skjønnsomhet, ikke-tilknytning, ro, selvbeherskelse, ofre og konstant meditasjon. Men vellyst, sinne, forblindelse, aversjon og griskhet er drivkreftene bak syndige handlinger. Så har vi de mangfoldige anstrengelsene – de endeløst mange ønskene – og midlene. Den forhåpningen begynner å bli oppfylt som støttes av midlene. Og det siste av alle er det femte prinsippet, forsynet eller sanskar – resultatet av alt som har skjedd med Sjelen i fortiden. Dette forklares av Krishn.

15. "Dette er de fem årsakene til alt et menneske utfører med sinn, tale og kropp, enten i tråd med eller i strid med skriften."

पञ्चैतानि महाबाहो कारणानि निबोध मे ।
सांख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि सिद्धये सर्वकर्मणाम् ॥ १३ ॥
अधिष्ठानं तथा कर्ता करणं च पृथग्विधम् ।
विविधाश्च पृथक्चेष्टा दैवं चैवात्र पञ्चमम् ॥ १४ ॥
शरीरवाङ्मनोभिर्यत्कर्म प्रारभते नरः ।
न्याय्यं वा विपरीतं वा पञ्चैते तस्य हेतवः ॥ १५ ॥

16. "Til tross for dette er det slik at han som – ut fra sin umodne vurderingsevne – betrakter det fullendte, objektive Jeg som utøveren, er sløv og ser ikke."

Siden Sjelen er identisk med Gud, innebærer denne påstanden at Gud ikke handler.

Dette er andre gang Yogeshwar har understreket dette poenget. Han sa i kapittel 5 at Gud verken handler selv eller får andre til å handle, og han gir ikke engang støtet til tanker om handling. Hvorfor sier vi da at alt blir gjort av Gud? Det skyldes utelukkende at vårt sinn er tåket av villfarelser. Vi sier bare det som faller oss inn. Men, som Krishn har bekreftet, er det fem årsaker til handling. Det uvitende mennesket som ikke er i stand til å sanse virkeligheten, oppfatter den ensomme, Gudlignende Sjel som utøveren. Han klarer ikke å innse at Gud ikke utfører noen handling. Men paradoksalt nok – når Krishn sier alt dette, omgjorder han sine leder for Arjun og forsikrer ham om at han må spille rollen som et instrument, for han (Krishn) er den virkelige utøver-dommer. Hva er etter alt dette vismannens betydning?

Egentlig finnes det en gravitasjonslinje som skiller Gud fra naturen. Så lenge den søkende befinner seg innenfor naturens grenser med sine tre egenskaper, handler ikke Gud. Mens han beror tett ved den tilbedende, er han ennå bare en tilskuer. Men når den søkende griper fatt i det elskede mål med fast besluttsomhet, begynner Gud å regulere hans indre liv. Søkeren bryter ut av naturens gravitet og kommer inn i Guds rike. Gud er alltid hos en slik søkende. Men han handler bare for slike tilbedende. La oss derfor alltid meditere om ham.

17. "Selv om han kan drepe, er mannen som er frigjort fra innbilskhet og med et uplettet sin, er verken en drapsmann eller knyttet til sin handling."

तत्रैवं सति कर्तारमात्मानं केवलं तु यः ।
पश्यत्यकृतबुद्धित्वान्न स पश्यति दुर्मतिः ॥ १६ ॥
यस्य नाहंकृतो भावो बुद्धिर्यस्य न लिप्यते ।
हत्वापि स इमाल्लोकान्न हन्ति न निबध्यते ॥ १७ ॥

I stedet for å gi tillatelse til å drepe uten frykt innebærer verset at den virkelig frigjorte person handler bare som et instrument for Den øverste Ånd. En slik person kan enkelte ganger bli tvunget til å utføre til og med voldelige og fryktingytende handlinger (som Arjun), men han gjennomfører dem i en fullstendig objektiv og uselvvisk ånd og i overbevisningen om at å utføre dem, er hans ufrakommelige plikt. Selv om en slik frigjort person dreper fra et verdslig synspunkt, dreper han egentlig ikke. Men den som forblir i konstant bevissthet om Gud, er nødvendigvis ikke tilbøyelig til å gjøre noe som er ondt. En slik person blir rett og slett ikke fristet til å ødelegge, for verden som frister mennesker til å ødelegge, eksisterer ikke lenger for ham på grunn av hans totale fornektelse av opphopningen av alle hans gjerninger.

18. "Mens måten å sikre kunnskap på, den verdifulle kunnskap og den som vet, utgjør den trefoldige inspirasjon til handling, er utøveren, de handlende og selve handlingen de trefoldige bestanddelene i handlingen.»

Arjun blir fortalt at drivkraften bak handling skriver seg fra allvitende seere, måten å skaffe seg kunnskap på og objektet det er verdt noe å kjenne til. Krishn har sagt tidligere at han er objektet som det er verdt å kjenne til. Stimulansen til handling får man bare når det finnes en fullendt vismann med perfekt kunnskap som kan føre den søkende inn på veien der den ønskede kunnskap kan skaffes når den søkendes øyne er festet på målet. På samme måte begynner handlingens omfang å vokse når utøveren samler seg med hengivent sinn, egenskaper som klokskap, manglende interesse for den materielle verden, likevekt og selvbeherskelse som handlingen utføres med og bevissthet om handlingen. Det er tidligere påpekt at gjennomføringen av handlingen av den søkende etter fullendelse ikke har noe formål, og det er ikke noe tap når den oppgis. Men han hengir seg likevel til handlingen for å skape dydige krefter i hjertene til dem som er blitt igjen. Dette blir til ved en kombinasjon av utøveren, de handlende og selve handlingen.

ज्ञानं ज्ञेयं परिज्ञाता त्रिविधा कर्मचोदना ।
करणं कर्म कर्तेति त्रिविधः कर्मसंग्रहः ॥ १८ ॥

Kunnskap, handling og utøveren er også hver for seg av tre slag.

19. "Hør nøye på meg nå jeg sier at også kunnskap og handling og utøveren er blitt inndelt i tre kategorier hver i Sankhya-filosofien om egenskaper (gun)."

Det neste verset kaster lys over særpreget i dydig kunnskap.

20. "Vit at kunnskap er plettfri (sattwik), og ved den sanser man virkeligheten ved den ufogjengelige Gud som en udelt entitet i alle delte vesener."

Slik kunnskap er direkte sansning hvorved naturens egenskaper tar slutt. Den markerer kulminasjonen av bevissthet. La oss nå se på kunnskap av andre (rajas) slag.

21. "Kjenn den kunnskap som er besudlet av lidenskap og som gjør at man sanser splittede entiteter i alle enkeltvesener."

22. "Og kjenn den kunnskap som plettet av uvitenhet (tamas), som bare holder seg til kroppen som om den var hele sannheten og som er irrasjonell, ikke basert på sannhet og smålig."

Denne typen visdom er blottet for visdom og den nødvendige disiplin for å støtte den, og den er verdiløs fordi den fjerner mennesket fra bevissthet om Gud som er den eneste virkelighet.

De følgende versene skildrer de tre typene handling.

ज्ञानं कर्म च कर्ता च त्रिधैव गुणभेदतः ।
प्रोच्यते गुणसंख्याने यथाच्छृणु तान्यपि ॥ १९ ॥
सर्वभूतेषु येनैकं भावमव्ययमीक्षते ।
अविभक्तं विभक्तेषु तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम् ॥ २० ॥
पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानं नानाभावान्पृथग्विधान् ।
वेत्ति सर्वेषु भूतेषु तज्ज्ञानं विद्धि राजसम् ॥ २१ ॥
यत्तु कृत्स्नवदेकस्मिन्कार्ये सक्तमहैतुकम् ।
अतत्त्वार्थवदल्पं च तत्तामसमुदाहृतम् ॥ २२ ॥

23. "Den handling sies å være uplettet som er forordnet, som igangsettes med objektivitet av en som er fri for forblindelse og forakt og som ikke håper på noen belønning."

Den forordnete handling er intet annet enn tilbedelse og meditasjon som fører Sjelen til Gud.

24. "Og den handling sies å være preget av lidenskap som er anstrengende og igangsettes av et menneske som trakter etter belønninger og er selvopptatt."

Denne søkende utfører også den foreskrevne handling, men det er stor forskjell på grunn av det faktum at han ønsker seg belønninger og er besatt av forfengeligheit. Så handlingen han gjennomfører, er preget av moralsk blindhet.

25. "Den handlingen sies å være uopplyst som igangsettes av ren uvitenhet og uten tanke på resultatet, tap for en selv og skade for andre foruten for ens egen kompetanse."

En slik handling må til slutt resultere i ingenting og er utvilsomt ikke godkjent av skriften. Den er mer villfarelse enn handling.

La oss nå se på utøverens attributter.

26. "Den utøver sies å være av en uplettet natur som er fri for tilknytning, som ikke hengir seg til arrogant tale og som er utstyrt med tålmodighet og kraft og som ikke lar seg påvirke av suksess eller fiasko.."

Dette er attributtene til den gode utøver, og handlingen han gjennomfører, er selvfølgelig den samme foreskrevne handling.

नियतं सङ्गरहितमरागद्वेषतः कृतम् ।
अफलप्रेप्सुना कर्म यत्तत्सात्त्विकमुच्यते ॥ २३ ॥
यत्तु कामेप्सुना कर्म साहङ्कारेण वा पुनः ।
क्रियते बहुलायासं तद्राजसमुदाहृतम् ॥ २४ ॥
अनुबन्धं क्षयं हिंसामनवेक्ष्य च पौरुषम् ।
मोहादारभ्यते कर्म यत्तत्तामसमुच्यते ॥ २५ ॥
मुक्तसङ्गोऽनहंवादी धृन्त्युत्साहसमन्वितः ।
सिद्धयसिद्धयोर्निर्विकारः कर्ता सात्त्विक उच्यते ॥ २६ ॥

27. "Den utøveren sies å være fylt av lidenskap som er impulsiv, som trakter etter handlingens frukter, oppsatt på å berike seg, forvolder andre skade, som er fordervet og underkastet glede og sorg."

28. "Den utøveren sies å være fylt av uvitenhet som er ustadig, udannet, forfengelig, uærlig, foraktelig, motløs, lat og nølende."

Dette er attributtene til den uvitende utøver. Gjennomgangen av utøverens kvaliteter avsluttes her, og Yogeshwar begynner nå på en undersøkelse av attributtene ved vurderingsevne (intellekt), besluttsomhet (standhaftighet) og lykksalighet (lykke).

29. "Lytt til meg, O Dhananjay, også om den trefoldige klassifiseringen ifølge naturens egenskaper slik jeg utformer dem utdypende, henholdsvis intellekt, standhaftighet og lykke."

30. "Det intellekt er uplettet, O Parth, som er klar over det innerste vesen, tilbøyeligheter og fornektelse, over verdig og uverdigg handling, over frykt og fryktløshet, over binding og frigjøring."

Med andre ord, det rettskafne, moralsk gode intellekt er det som er klar over skillet mellom måten det fører til Gud på og veien som fører til tilbakevendende gjenfødelse og død.

31. "Det intellekt som er preget av lidenskap og moralsk blindhet, O Parth, kan ikke hjelpe en til å kjenne det rettskafne og det syndige eller det som er verdig eller uverdigg å gjøre."

रागी कर्मफलप्रेप्सुर्लुब्धो हिंसात्मकोऽशुचिः ।
हर्षशोकान्वितः कर्ता राजसः परिकीर्तितः ॥ २७ ॥
अयुक्तः प्राकृतः स्तब्ध शठो नैष्कृतिकोऽलसः ।
विषादी दीर्घसूत्री च कर्ता तामस उच्यते ॥ २८ ॥
बुद्धेर्भेदं धृतश्चैव गुणतस्त्रिविधं शृणु ।
प्रोच्यमानमशेषेण पृथक्त्वेन धनंजय ॥ २९ ॥
प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च कार्यकार्ये भयाभये ।
बन्धं मोक्षं च या वेत्ति बुद्धिः सा पार्थ सात्त्विकी ॥ ३० ॥
यया धर्ममधर्मं च कार्यं चाकार्यमेव च ।
अयथावत्प्रजानाति बुद्धिः सा पार्थ राजसी ॥ ३१ ॥

32. "Det intellekt er preget av uvitenhet, O Parth, som er innhyllet i mørke og som oppfatter den syndefulle som dydig og ser alt på en fordreid måte."

I versene 30-32 graderes altså intellekt i tre slag. Intellektet som er fullt klar over handlingen som må utføres og handlingen som må unngås foruten den som egner seg eller ikke egner seg til å utføres, særkjennes av moralsk fortrinlighet. Intellektet som bare har en uklar oppfatning av den rettskafne og syndefulle handling og som ikke kjenner sannheten, domineres av lidenskap. Det perverse intellekt som bedømmer det syndefulle som dydig, den forgjengelige som evig og det som fører til uhell som lykkebringende, er omgitt av uvitenhetens mørke.

Gjennomgangen av intellekt avsluttes her, og Krishn tar så for seg de tre typene av standhaftighet.

33. "Den resolute standhaftighet som, O Parth, styrer gjennom praktisering av yog sinnets virksomhet, livsåndedrettet og sansene, er uplettet."

Yog er meditasjonsprosessen, og når andre impulser enn impulsen til slik kontemplasjon kommer inn i sinnet, er dette en moralsk overtredelse. Å fjerne seg fra sinnet er å vike av fra dydens vei. Den urokkelige beslutsomhet som et menneske behersker sinnet sitt med, åndedrettet og sansene, er derfor av det godes natur. Å rette inn sinnet, det vitale åndedrettet og sansene mot det ønskede mål er den moralsk fortrinnlige styrke.

34. "Denne standhaftigheten, O Parth, som preger det griske mennesket og gjør at han holder fast og begjærlig på forpliktelser, rikdom og nytelse, er preget av lidenskap og moralsk blindhet."

Viljefasthet vil i dette tilfellet være mer opptatt av å kvitte seg

---

अधर्मं धर्ममिति या मन्यते तमसावृता ।

सर्वार्थान्विपरीतांश्च बुद्धिः सा पार्थ तामसी ॥ ३२ ॥

धृता यया धारयते मनः प्राणेन्द्रियक्रियाः ।

योगेनाव्यभिचारिण्या धृतिः सा पार्थ सात्त्विकी ॥ ३३ ॥

यया तु धर्मकामार्थान्धृत्या धारयतेऽर्जुन ।

प्रसङ्गेन फलकाङ्क्षी धृतिः सा पार्थ राजसी ॥ ३४ ॥

med sine verdslige plikter, tilegnelse av rikdom og sanselig nytelse, de tre primære mål i det materielle liv, enn med endelig frigjøring. Sluttresultatet kan bli det samme, men i dette tilfellet håper den søkende på frukter og ønsker seg noe til gjengjeld for arbeidet sitt.

35. "(Og) denne standhaftighet, O Parth, som gjør at det ondsinnete mennesket ikke vil forsake latskap, frykt, bekymring, sorg og også arroganse, har uvitenhetens natur."

Krishn tar så for seg de tre typene lykke.

36. Hør nå på meg, O den beste av Bharat, om de tre typer lykke, blant annet lykksalighet, som man kan forbli i ved praksis og dermed oppnå at sorger opphører."

Denn lykken er det som den søkende når fram til gjennom åndelig disiplin og ved å konsentrere sinnet om det elskede mål, og denne lykken er derfor en ødelegger av sorger.

37. "Denne lykken er til å begynne med som gift, men til slutt smaker den som nektar fordi den skriver seg fra glansen fra et intellekt som har virkeliggjort Jeget. Dens natur er plettfri."

Lykken som man når fram til gjennom åndelige øvelser, sinnets konsentrasjon om det ønskede mål og der alle sorger tar slutt, er bitter som gift ved begynnelsen av tilbedelsen. Prahlad ble hengt og Meera ble forgiftet. Sant Kabir har påpekt forskjellen mellom den lystelskende verden som gjør seg til gode og går til grunne i ubevisst slummer. Selv holder han seg våken og feller angertårer. Men selv om denne lykke er som gift i begynnelsen, blir den til slutt som nektar som har udødelighetens substans. Slik lykke, med utspring i en klar forståelse av Jeget, sies å være ren.

यथा स्वप्नं भयं शोकं विषादं मदमेव च ।
न विमुञ्चति दुर्मेधा धृतिः सा पार्थ तामसी ॥ ३५ ॥
सुखं त्विदानीं त्रिविधं शृणु मे भरतवर्षभ ।
अभ्यासाद्रमते यत्र दुःखान्तं च निगच्छति ॥ ३६ ॥
यत्तदग्रे विषमिव परिणामेऽमृतोपमम् ।
तत्सुखं सात्त्विकं प्रोक्तमात्मबुद्धिप्रसादजम् ॥ ३७ ॥&

38. "Denne lykken som har sitt utspring i sansenes tilknytning til sine objekter og som er som nektar i begynnelsen, men som blir som galle til slutt, sies å være besudlet av lidenskap og moralsk blindhet."

Lykken som fås gjennom sansenes kontakt med sine objekter, smaker som nektar i nytelsens øyeblikk, men er som gift til slutt, for denne typen lykke fører til gjentatt fødsel og død. Så en slik lykke kalles med rette lidenskapelig og er preget av moralsk blindhet.

39. "Den lykke som både i begynnelsen og til slutt forleder Jeget og som oppstår av slummer, letargi og forsømmelighet, sies å være preget av uvitenhet."

Lykken som både i løpet av nytelsen og senere narrer Jeget, sørger for at man havner bevisstløs i det verdslige livets mørke natt. Den oppstår av latskap og fåfengte anstrengelser og er preget av uvitenhet.

Krishn fortsetter så med å fortelle om omfanget av naturens egenskaper som hele tiden forfølger oss.

40. "Det finnes ikke noe vesen, verken på Jorden eller blant de himmelske skapninger, som er helt fri for de tre egenskaper som er født av naturen."

Alle vesener, helt fra Brahma på toppen til mark og insekter nederst, er flyktrige, dødelige og behersket av de tre egenskaper (Sattwa, rajas og tamas). Også himmelske vesener, inkludert de forskjellige ytre guder, er underkastet de tre egenskapenes onder.

विषयेन्द्रियसंयोगाद्यत्तदग्रेऽमृतोपमम् ।
परिणामे विषमिव तत्सुखं राजसं स्मृतम् ॥ ३८ ॥
यदग्रे चानुबन्धे च सुखं मोहनमात्मनः ।
निद्रालस्यप्रमादोत्थं तत्तामसमुदाहृतम् ॥ ३९ ॥
न तदस्ति पृथिव्यां वा दिवि देवेषु वा पुनः ।
सत्त्वं प्रकृतिजैर्मुक्तं यदेभिः स्यात्त्रिभिर्गुणैः ॥ ४० ॥

Her har Yogeshwar Krishn tatt opp temaet ytre guder for fjerde gang. Det vi si at guder ble omtalt i kapittel 7, 9 og 17. Alle uttalelser som Krishn hittil har kommet med, innebærer at guder påvirkes av naturens tre egenskaper. De som tilber slike guder, tilber i virkeligheten det som er forgjengelig og uten bestandighet.

I den tredje delen av Shreemad Bhagavat sa vismannen Sukra i samtalene da han beskrev de ni Yogeshwarers møte med den opphøyde vismann Sukra, at når det gjelder kjærlighet mellom mann og kvinne, skal Herren Sankara og hans følge Parvahti tilbes, Ashwani Kumarer (de himmelske fysiske tvillinger) skal tilbes for god helse, Herren Indra (den gode himmelske herre) for seier og Kuber (rikdommens gudebeskytter) for rikdom. Han snakket til slutt om forskjellige ønsker og slo fast at for oppfyllelsen av et ønske og for frelse burde man tilbe bare Herren Naeayan.

Derfor burde man huske den allestedsnærværende Gud, og for en slik fullendelse er det eneste tilgjengelige middel å søke tilflukt i den fullendte lærer, stille oppriktige spørsmål og gjøre tjenester. I dette kan man se følgende:

De djevelske og guddommelige skatter er to trekk ved det indre riket. Av dem setter de guddommelige skatter oss i stand til å få en stor visjon av Det øverste vesen siden de kalles guddommelige, men likevel påvirkes av naturens tre egenskaper. Når de tre egenskapene ved naturen er pasifisert, skal også den søkende oppleve den absolutte indre fred. Etter dette skal en slik fullendt vismann-yogi ikke ha flere plikter enn han har behov for å utføre, og han har nådd stadiet handlingsløshet.

Spørsmålet om ordningen av mennesker i fire klasser (varn) som ble iverksatt mye tidligere, blir nå introdusert på nytt. Er en klasse bestemt av fødsel, eller er den bestemt av den indre evnen som skyldes ens handlinger?

41. "Pliktene til Brahmin, Kshatriya, Vaishya og også til Shudr, er bestemt av egenskapene som bunner i deres natur."

ब्राह्मणक्षत्रियविशां शूद्राणां च परंतप ।

कर्माणि प्रविभक्तानि स्वभावप्रभवैर्गुणैः ॥ ४१ ॥

Hvis et menneskes natur består av egenskapen godhet, finnes en indre renhet ved siden av evnen til å meditere og tilbe. Hvis den dominerende egenskap er uvitenhet, letargi og søvn, og vanvidd blir resultatet, vil den forsøkte handling ligge på dette nivået. Kapasiteten til et menneskes naturlige egenskap er hans varn – hans karakter. På samme måte utgjør en delvis kombinasjon og godhet og lidenskap Kshatriya-klassen, mens en delvis kombinasjon av egenskapen uvitenhet og lidenskap utgjør Vaishya-klassen.

Dette er fjerde gang at Yogeshwar Krishn tar opp dette spørsmålet. Han nevnte Kshatriya i kapittel 2 og sa at "det finnes ikke noe mer gunstig for en Kshatriya enn en rettferdig krig" (vers 31). I kapittel 3 sa han at selv om det er underlegent i fortjeneste, er ens eget naturlige kall (dharm) det beste, og selv om man møter døden når man følger det, resulterer i det gode, mens en forpliktelse ut over ens egen ikke fører til annet enn redsel og gru selv om den oppfylles på en god måte (vers 35). Så, i kapittel 4, indikerte han at han er skaperen av de fire klassene (vers 13). Mener han med dette at han har delt menneskene inn i fire rigide kaster bestemt av fødsel? Svaret hans på dette spørsmålet er et ettertrykkelig nei, og han slår fast at han bare har delt handling inn i fire kategorier ifølge de motiverende egenskapene. Med Krishns ord er handling framgangsmåten for å nå fram til den ene, utsigelig Gud. Livsførselen som fører en til Gud, er tilbedelse som begynner med tro på det ønskede mål. Meditasjon om Det øverste vesen er den ene, sanne handling som Krishn har delt opp i fire trinn i sitt varn-system. Men hvordan kan vi vite hvilken egenskap og hvilket trinn vi tilhører? Det er dette Krishn tar for seg i de følgende versene.

42. "Selvbeherskelse, undertrykkelse av sansene, uskyld, avholdenhet, nåde, ubestikkelighet, fromhet, sann kunnskap og direkte sansning av det guddommelige er Brahminens område som skriver seg fra hans natur."

शमो दमस्तपः शौचं क्षान्तिराजरवमेव च ।

ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं ब्रह्मकमर स्वभावजम् ॥ ४२ ॥

Beherskelse av sinnet, temming av sansene, feilfri renhet, ydmykelse av sinn, tale og kropp for å forme dem i tråd med det elskede mål, tilgivelse, altgjennomtrengende rettskaffenhet, standhaftig tro på siktemålet, bevissthet om Det øverste vesen, oppvåkning i hjertet til formaningene som kommer fra Gud og evnen til å handle ut fra dem. Alt dette er en Brahmins forpliktelser som oppstår fra hans egen natur. Det kan derfor sies at den søkende er en Brahmin når alle disse fortjenestene er til stede i ham, og den påbegynte handling er en integrert del av hans natur.

43. "Tapperhet, majestet, behendighet, motvilje mot å trekke seg tilbake i et slag, veldedighet og suverenitet er et naturlige område for en Kshatriya."

Mot, oppnåelse av guddommelig herlighet, overbærenhet, dyktighet i meditasjon, handlingskraft, motvilje mot å trekke seg fra strid mot den materielle verden, oppgivelse av alt og dominans over alle følelser på grunn av følelsen for Det øverste vesen – alt dette er aktiviteter som skriver seg fra en Kshatriyas natur.

44. Jordbruk, beskyttelse av kuer (sansene) og handel er det naturlige området for en Vaishya, mens tjenesteyting er det naturlige kall for en Shudr."

Jordbruk, kvegavl og handel er plikter som rimer med Vaishyas natur. Hvorfor bare bevaring av kuer? Bør vi slakte bøfler? Er det galt å holde geiter? Det er slett ikke slik. I den gamle vediske teksten ble ordet "go" (ku) brukt som en henvisning til sansene. Beskyttelse av "kuer" betyr altså å ta vare på sansene. Sansene beskyttes av skjønnsomhet, ikke tilknytning, beherskelse og standhaftighet. De blir på den annen side sønderrevet og gjort svake av vellyst, vrede, griskhet og tilknytning. Åndelig tilegnelse er den eneste sanne rikdom.

शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं युद्धे चाप्यपलायनम् ।
दानमीश्वरभावश्च क्षात्रं कर्म स्वभावजम् ॥ ४३ ॥
कृषिगौरक्ष्यवाणिज्यं वैश्यकर्म स्वभावजम्
परिचर्यात्मकं कर्म शूद्रस्यापि स्वभावजम् ॥ ४४ ॥

Dette er vårt eneste sanne aktivum, og når vi først har fått det, beholder vi det for bestandig. Gradvis opphopning av denne rikdommen i løpet av vår strid med den materielle verden eller naturen er håndverk. Ervervelse av kunnskap, som er den mest verdifulle av alle rikdommer, er handel. Og hva er jordbruk? Kroppen er som en jordklump. Frøene som sås i den, spirer i form av sanskar – handlingens fortjeneste: kraften som bygges opp av alle handlinger i tidligere liv. Arjun får vite at frøet (den første impuls) til uselvisk handling aldri blir ødelagt. Vaishya er det tredje trinn på den foreskrevne handling – kontemplasjon om Det øverste vesen, og bevaring av frøene til guddommelig meditasjon som blir sådd på denne flekken med jord – kroppen. Samtidig er motstridende fiendtlige impulser jordbruk. Goswami Tulsidas har sagt at mens den kloke jordbrukeren driver sin gård godt og med omhu, er de med mindre klokskap ufornuftige og arrogante. For å beskytte sansene på denne måten må det lagres åndelig rikdom midt i naturens bakholdsangrep, og man må alltid styrke kontemplasjon om den endelige essens som er Vaishyas område.

Ifølge Krishn er den allestedsnærværende Gud det endelige resultat av yagya. De hengivne sjeler som deltar i dette, blir frigjort fra all synd, og det er frøene etter denne handling som sås av den meditative prosess. Å beskytte disse spirene er sant jordbruk. I vediske skrifter betyr mat Den øverste ånd. Gud er det eneste virkelige underhold – maten. Sjelen blir fullt ut blidgjort ved fullførelsen av kontemplasjonen og føler aldri mer noen trang. Når øvelsen er ført fram til en vellykket avslutning, er Sjelen frigjort fra syklusen fødsel og død. Å fortsette med å så frøene til denne maten, er sant jordbruk.

Å tjene dem som har nådd fram til en høyere åndelig status, de ærverdige, fullendte mennesker, er Shudrs plikt. Shudr betyr ikke "lav", men "en med mangelfull kunnskap". En Shudr er en søkende på det laveste stadiet. Det er bare på sin plass at en som begynner å tilbe, bør begynne sin søken med å være til tjeneste. Å være til tjeneste for fullendte mennesker vil i tidens løp skape edlere impulser i ham, og han kommer på denne måten til gradvis å bevege seg oppover til de høyere Vaishya-, Kshatriya- og Brahmin-trinnene. Og til slutt vil han bevege seg forbi varn (naturens egenskaper) og bli ett

med Gud. Karakter er en dynamisk entitet. Det skjer forandringer i et individs varn sammen med forandringer i hans karakter. Altså er varn faktisk de fire – fortrinnslig, god, medium og lave stadiene: de fire trinn, lave og høye som søkende som går handlingens vei må klatre opp på. Det er slik fordi handlingen det er snakk om, er bare én – den foreskrevne handling. Den eneste vei til endelig oppnåelse er ifølge Krishn at den tilbedende burde begynne sin ferd i tråd med attributtene i sin egen natur.

45. "Engasjement for sin egen medfødte plikt fører mennesket til den endelige fullendelse, og du bør høre hva jeg har å si om hvordan et menneske kan nå perfektjon ved å vie seg til sitt medfødte kall."

Perfeksjonen som til slutt oppnås, er erkjennelse av Gud. Krishn fortalte Arjun også tidligere at han kunne nå dette endelige mål ved å engasjere seg i handling – den virkelige, foreskrevne handling.

46. "Gjennom tilbedelse av denne Gud som har skapt alle vesener og som gjennomsyrer hele universet, gjennom å følge sitt naturlige kall, når mennesket endelig fullendelse."

Den søkende når fram til endelig fullbyrdelse ved å utføre sine medfødte plikter. Det er derfor viktig at han hele tiden bør ha sinnet festet på Gud, tilbe ham og gå videre på hans vei, skritt for skritt. I stedet for å gjøre framskritt vil en nybegynner miste det han har hvis han sitter i en klasse med veteraner. Loven går ut på at man bør klarte trinn for trinn. Det ble sagt i sjetten vers i dette kapitlet at yagya, veldedighet og botsøvelser bør gjennomføres etter at man har kvittet seg med tilknytninger og handlingens frukter. Nå understreker Krishn det samme punktet og sier igjen at selv et delvis opplyst menneske bør begynne fra det samme punktet: fra selvergivelse til Gud.

स्वे स्वे कर्मण्यभिरतः संसिद्धिं लभते नरः ।
स्वकर्मनिरतः सिद्धिं यथा विन्दति तच्छृणु ॥ ४५ ॥
यतः प्रवृत्तिर्भूतानां येन सर्वमिदं ततम् ।
स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य सिद्धिं विन्दति मानवः ॥ ४६ ॥

47. "Selv om ens eget medfødte kall ikke er fortjenestefullt, er det overlegent i forhold til andres oppgaver, for en mann som utfører sin naturlige forpliktelse, pådrar seg ikke synd."

Selv om ens egen forpliktelse er underlegen, er den bedre enn forpliktelser som oppfylles på en god måte av andre. Et menneske som er opptatt av å utføre en oppgave som er bestemt av hans egen natur, utsetter seg ikke for synd i den forstand at han ikke er underkastet den endeløse syklusen av "innganger" og "utganger" – fødsel og død. Det skjer ganske ofte at tilbedende begynner å føle seg nedslått over tjenesten de yter. De ser på de dyktigere tilbedende som er oppslukt av meditasjon og blir misunnelige på æren som vises dem på grunn av deres fortjenester. Noviser tyr øyeblikkelig til etterligning. Men ifølge Krishn er imitasjon eller misunnelse til ingen nytte. Den endelige fullendelsen skjer bare gjennom hengivelse overfor ens eget medfødte kall, ikke ved å gi avkall på det.

48. "Man bør ikke snu ryggen til sin egen medfødte plikt, O sønn av Kunti, selv om den ikke er plettfri, for alle handlinger er skadet av en eller annen feil, akkurat som ild er innhyllet i røyk."

Det er bare å vente at handlingene til novisen blant de søkende har feil, for det de gjør, ligger langt fra det perfekte. Men selv ikke disse handlinger må oppgis. Dessuten finnes det ingen handling som ikke er klanderverdig. Og handling må gjennomføres av en som tilhører Brahmin-klassen. Det ufullkomne – naturens formørkende sky – er der inntil det finnes stadig hengivenhet. Dette tar først slutt når handlingen som er naturlig for en Brahmin, oppløses i Gud. Men hvilke er attributtene til den fullendte på det tidspunkt da handling ikke lenger er til noen nytte?

श्रेयान्स्वधर्मो विगुणः परधर्मात्स्वनुष्ठितात् ।
स्वभावनियतं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ॥ ४७ ॥
सहजं कर्म कौन्तेय सदोषमपि न त्यजेत् ।
सर्वारम्भा हि दोषेण धूमेनाग्निरिवावृताः ॥ ४८ ॥

49. "Mennesket med et intellekt som er overlegent på alle måter, mennesket som er uten begjær og som har erobret sinnet, når fram til den endelige tilstand som overgår all handling gjennom fornektelse."

"Fornektelse er, som vi allerede har sett, komplett selvfornektelse. Det er tilstanden der den søkende gir avkall på alt han har, og først da når han det punkt hvor ytterligere handling er nødvendig. "Fornektelse" og "oppnåelse av den øverste tilstand av handlingsløshet" er synonymmer her. Yogien som har nådd handlingsløshetens tilstand, når fram til Det øverste vesen.

50. "Lær ganske raskt av meg, O sønn av Kunti, hvordan den som er plettfri, oppnår erkjennelse av Det øverste vesen som representerer kulminasjonen av kunnskap."

De følgende versene forklarer denne framgangsmåten.

51. "Velsignet med et rent intellekt, med full kontroll over Jeget, etter at objekter for sanselig tilfredsstillelse er oppgitt og både tiltrekning og frastøting er ødelagt –"

52. "Med tilhold på et avsondret sted, nøysomhet i matveien, behersket i sinn, tale og kropp, ustanselig opptatt av meditasjonens yog, alltid tålmodig –"

53. "Uten innbilskhet, maktarroganse, lengsel, dårlig humør og havesyke, blottet for tilknytning og med et sinn i ro, er et menneske verdig til å bli ett med Gud.

असक्तबुद्धिः सर्वत्र जितात्मा विगतस्पृहः ।
नैष्कर्म्यसिद्धिं परमां संन्यासेनाधिगच्छति ॥ ४९ ॥
सिद्धिं प्राप्तो यथा ब्रह्म तथाप्नोति निबोध मे ।
समासेनैव कौन्तेय निष्ठा ज्ञानस्य या परा ॥ ५० ॥
बुद्ध्या विशुद्ध्या युक्तो धृत्यात्मानं नियम्य च ।
शब्दादीन्विषयांस्त्यक्त्वा रागद्वेषौ व्युदस्य च ॥ ५१ ॥
विविक्तसेवी लघ्वाशी यतवाक्कायमानसः ।
ध्यानयोगपरो नित्यं वैराग्यं समुपाश्रितः ॥ ५२ ॥
अहंकार बलं दर्पं कामं क्रोधं परिग्रहम् ।
विमुच्य निर्ममः शान्तो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥ ५३ ॥

Det blir videre sagt om en slik tilbedende:

54. "I dette mennesket med det opphøyde temperament, som ser likt på alle mennesker, som forblir ufravendt i Det øverste vesen og verken sørger over noe eller trakter etter noe, er det hjulpet fram en tro i meg som overgår alt annet."

Nå er troen kommet fram til et stadium der et resultat kan følge av det, nemlig i form av Gudserkjennelse.

55. "Gjennom denne transcendentale tro kjenner han mitt innerste vesen godt, hva min rekkevidde er. Etter at han på denne måten kjenner mitt innerste vesen, er han samtidig forent med meg."

Det øverste vesen sanses i oppnåelsens øyeblikk, og med det samme denne sansningen finner sted, får den tilbedende sin Sjel velsignet med attributtene til Gud selv: det vil si at hans Sjel er – som Guds sjel – uforgjengelig, udødelig, uutsigelig og universell.

Krishn sa i kapittel 2 at Jeget er reelt, evig, permanent, uutsigelig og udødelighetens stoff. Men bare seere har erkjent ham som er utstyrt med disse kvalitetene. Naturlig nok melder spørsmålet seg om hva som menes med sansning av det innerste vesen. Det finnes mange som setter seg fore å lage rasjonelle tabeller med fem eller 25 prinsipper. Men Krishns dom i forbindelse med problemet i kapittel 18 er helt klar, nemlig at Gud er den eneste, øverste essens. Og den som kjenner ham, er seeren. Hvis du ønsker å kjenne sannheten og trakter etter Guds innerste vesen, er kontemplasjon og tilbedelse en ufrakommelig nødvendighet.

Her, i versene 49 til 55, har Krishn uttrykkelig slått fast at man også må følge fornektelsens vei. Han lover at han kort skal forklare hvordan den tilbedende med konstant utøvelse av fornektelse – gjennom Kunnskapens vei – idet han er blottet for ønsker og tilknytning og har et ubestikkelig sin, når den øverste tilstand med handlingsløshet. Når de negative sidene ved forfengelighet, brutal makt, sinne, arroganse og forblindelse – som tvinger en ned i naturens

---

ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा न शोचति न काङ्क्षति ।

समः सर्वेषु भूतेषु मदभक्तिं लभते पराम् ॥ ५४ ॥

भक्त्या मामभिजानाति यावान्यश्चास्मि तत्त्वतः ।

ततो मां तत्त्वतो ज्ञात्वा विशते तदनन्तरम् ॥ ५५ ॥

slukter – blir svekket, og dyder som skjønnsomhet, ikke-tilknytning, selvbeherskelse, viljefasthet, et liv i ensomhet og meditasjon – som fører en til Gud – er fullt utviklet og aktive, er den søkende fullt utstyrt til å bli forent med Det øverste vesen. Det er denne evnen som kalles transcendentale tro, og det er ved hjelp av denne at den tilbedende klarer å erkjenne den endelige virkelighet. Han vet da hva Gud er, og når han kjenner hans guddommelige herligheter, smelter han øyeblikkelig sammen med ham. Dette kan uttrykkes på en annen måte. Brahm, virkeligheten, Gud, Den øverste ånd og Jeget er alle sammen erstatninger for hverandre. Hvis vi kjenner en av dem, kjenner vi dem alle. Dette er den endelige fullendelsen, den endelige frigjøringen, det endelige mål.

Geeta er altså utvetydig i sitt syn på at Kunnskapens eller Skjønnsomhetens vei (eller Fornektelsens vei) og Den uselviske handlings vei, den foreskrevne handling – meditasjon – må påbegynnes og fullendes hvis man skal nå fram til handlingsløshetens øverste tilstand.

Betydningen av tilbedelse og meditasjon for den tilbedende som har gitt avkall på alt, er hittil blitt understreket. Og ved å understreke tanken om "fromhet" blir det samme sagt om yogien som gjennomfører uselvisk handling.

56. "Den som er helhjertet er engasjert i handling, vil finne tilflukt i meg og oppnår en evigvarende, uforgjengelig, endelig lyksalighet."

Handlingen som skal utføres, er den samme – den foreskrevne handling, utførelse av yagya. Og for å oppnå dette må det være selvpågivelse.

57. "For i alvor å overlate alle dine handlinger til meg, finne ly i meg og motta kunnskapens yog bør du alltid konsentrere ditt sinn om meg."

सर्वकर्माण्यपि सदा कुर्वाणो मद्व्यपाश्रयः ।
मत्प्रसादादवाप्नोति शाश्वतं पदमव्ययम् ॥ ५६ ॥
चेतसा सर्वकर्माणि मयि संन्यस्य मत्परः ।
बुद्धियोगमुपाश्रित्य मच्चित्तः सततं भव ॥ ५७ ॥

Arjun rådes til i alvor å overlate alle sine handlinger – alt det han er i stand til å utføre – til Krishn, å hvile i hans nåde i stedet for å stole på sin egen dyktighet, å finne ly i ham, å legge seg til yogs holdning og alltid rette sitt sinn inn mot ham. Yog betyr fullføring, enhet, det som rydder sorger av veien og åpner for adgang til Gud. Framgangsmåten er også en enhet, gjennomføringen av yagya som er grunnlagt på beherskelse av de angripende impulsene i sinnet og sansene, regulering av den innkommende og utgående pust og på meditasjon. Resultatet er også hos den evige Gud. Det samme utdypes i det neste verset.

58. "Hvil alltid i meg, og du vil bli kvitt alle lidelser og oppnå utfrielse, men du kommer til å bli ødelagt hvis du på grunn av arroganse ikke gir akt på mine ord."

Hvis Arjun på denne måten fokuserer sitt sinn på Krishn, vil han erobre sinnets og sansenes citadeller. Goswami Tulsidas har sagt at til og med himmelske vesener som sitter lved inngangen til disse borgene, holder trassig vinduslemmene på gløtt slik at de kjødelige gleders bris kan blåse inn. Sinnet og sansene ved kjernen er den ugjennomtrengelige lukkede skanse. Men Arjun kan storme den ved å rette sine tanker mot Gud alene. Men på den annen side vil han omkomme og miste det endelig gode hvis han på grunn av forfengelighet ikke merker seg Krishns lord. Dette punktet blir igjen bekreftet.

59. "Din egosentriske beslutning om ikke å kjempe er utvilsomt et feilgrep, for din natur vil tvinge deg til å gripe til våpen i krigen."

60. "Du er bundet av ditt naturlige kall stikk i strid med din beslutning, O sønn av Kunti, og du blir nødt til å å påta deg den oppgaven du har motvilje mot på grunn av ditt selvbedrag."

Hans medfødte motvilje mot å trekke seg tilbake fra slaget vil tvinge Arjun til å ta fatt på oppgaven som ligger foran ham. Dette temaet avsluttes med dette, og Krishn snakker så om Guds bolig.

मच्चित्तः सर्वदुर्गाणि मत्प्रसादात्तरिष्यसि ।

अथ चेत्त्वमहंकारान्न श्रोष्यसि विनङ्क्ष्यसि ॥ ५८ ॥

यदहंकारमाश्रित्य न योत्स्य इति मन्यसे ।

मिथ्यैष व्यवसायस्ते प्रकृतिस्त्वां नियोक्ष्यति ॥ ५९ ॥

स्वभावजेन कौन्तेय निबद्धः स्वेन कर्मणा ।

कर्तुं नेच्छसि यन्मोहात्करिष्यस्यवशोऽपि तत् ॥ ६० ॥

61. "Gud driver fram alle levende ting som knuger et legeme – som bare er et påfunn – ved hjelp av sin maya, O Arjun, og han har tilhold i hjertet til alle vesener."

Men hvis Gud lever i hjertene våre og er så nær oss, hvorfor er vi uvitende om hans nærvær? Dette skyldes at innretningene vi kaller kropp, drives framover av mayas kraft. Dette er den universelle uvitenhet eller illusjon, og av denne grunn betrakter vi det uvirkelige univers som virkelig og atskilt fra Den øverste ånd. Så denne fysiske mekanismen er en alvorlig hindring, og den fører oss i det uendelige fra den ene fødselen til den andre. Hvor kan vi så finne ly og tilhold?

62. "Søk tilflukt av hele ditt hjerte, O Bharat, i denne Gud, og takket være hans nåde vil du finne ro og den evigvarende, endelige lykksalighet."

Så hvis vi må meditere, bør vi gjøre det i hjertet. Hvis vi vet dette og likevel søker Gud i et tempel, en moské eller en kirke, kaster vi bare bort tiden. Men, som det ble sagt tidligere, til tross for dette har disse stedene for formell tilbedelse sin verdi for søkende med utilstrekkelig bevissthet. Hjertet er Guds sanne tilholdssted. Det er budskapet også til Bhagwat Mahapurān: at selv om Gud er altgjennomtrengende, erkjennes han bare gjennom meditasjon i hjertet.

63. "På denne måten har jeg meddelt deg kunnskapen som er den mest mysteriøse av all dunkel lærdom. Tenk nøye gjennom det hele, (og så) kan du gjøre som du vil."

Visdommen som Krishn har skjenket, er sannheten. Den er sfæren der den søkende må foreta sin leting, og den er også oppnåelsens punkt. Men det vanskelige faktum er likevel at Gud vanligvis ikke er merkbar. Krishn utbrer seg nå om en måte å løse denne vanskeligheten på.

ईश्वरः सर्वभूतानां हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठति ।

भ्रामयन्सर्वभूतानि यन्त्रारूढानि मायया ॥ ६१ ॥

तमेव शरणं गच्छ सर्वभावेन भारत ।

तत्प्रसादात्परं शान्तिं स्थानं प्राप्स्यसि शाश्वतम् ॥ ६२ ॥

इति ते ज्ञानमाख्यातं गुह्याद् गुह्यतरं मया ।

विमृश्यैतदशेषेण यथेच्छसि तथा कुरु ॥ ६३ ॥

64. "Lytt nok en gang til mine mest hemmelige ord, de virkelige lykksalige, om at jeg vil tale til deg fordi du er meg kjærest."

Krishn forsøker nok en gang å opplyse Arjun. Gud står alltid hos den søkende fordi han er ham så kjær. Arjun er elsket av Krishn, og alle velsignelser Herren skjenker ham, kan ikke være for mange. Han vil ustanselig anstrenge seg for den tilbedende. Men hva består den velsignede åpenbaring i som Krishn vil gi Arjun?

65. "Jeg gir deg mitt oppriktige løfte fordi du er meg så kjær, om at du skal nå fram til meg hvis du holder meg i tankene, tilber meg og bøyer deg i lydighet til meg."

Arjun ble tidligere formant å søke tilflukt hos den Gud som har tilhold i hjertets rike. Og nå beveges han til å finne ly hos Krishn. Han blir også fortalt at for å finne sitt tilfluktssted, må han igjen lytte til Herrens mest esoteriske ord. Forsøker ikke Krishn på denne måten å kommunisere at å finne ly hos en edel lærer-veileder er uunnværlig for den søkende som har slått inn på den åndelige vei? Krishn, en Yogeshwar, opplyser så Arjun om veien til sann selvoppgivelse.

66. "Sørg ikke, for jeg skal frigjøre deg fra alle synder hvis du kvitter deg med alle andre forpliktelser (dharm) og søker tilflukt i meg alene."

Arjun rådes til å kvitte seg med all bekymring for hva slags utøver han er, enten det er Brahmin, Kshatriya, Vaishya eller Shudra, og finne ly hos Krishn alene. Ved å gjøre dette vil han bli tilgitt for alle synder og plager. Den utvalgte lærer-veileder vil så påta seg å gjennomføre elevens gradvise opphøyelse til enda mer raffinerte åndelige tilstander og frigjøring fra alle synder hvis han i stedet

---

सर्वगुहातमं भूयः शृणु मे परमं वचः ।

इष्टोऽसि मे दृढोऽसि मे दृढमिति ततो वक्ष्यामि ते हितम् ॥ ६४ ॥

मन्मया भव मद्भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु ।

मामेवैष्यसि सत्यं ते प्रतिजाने प्रियोऽसि मे ॥ ६५ ॥

सर्वधर्मान्परित्यज्य मामेकं शरणं ब्रज ।

अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥ ६६ ॥

for å bekymre seg for sin posisjon på handlingens vei, ensidig søker tilflukt hos sin velgjører og ikke søker hjelp hos noen annen enn den fullendte lærer-veileder. Alle vismenn har sagt det samme. Når et hellig skrift blir gjengitt, kan det se ut til at det er for alle, men det er virkelig "hemmelig lære" – hemmelig utvilsomt fordi den bare er for dem som er åndelig utstyrt til å studere den og har fordeler av den. Arjun er en slik fortjent elev, og derfor instruerer Krishn ham så inngående. Nå tar Krishn selv for seg fortjenestene til sin verdige elev.

67. "Dette (Geeta) som er blitt uttrykt for deg, må aldri bli gjort kjent for noen som er blottet for botsøvelser, hengivenhet og vilje til å lytte eller noen som snakker nedsettende om meg."

Krishn var en virkeliggjort vismann og sammen med tilbedende må han også være blitt utsatt for kritikk. Geeta er ikke for mennesker som snakker ondskapsfullt om Gud. Men hvem skulle denne hellige kunnskap bli gjort kjent for?

68. "Den som med fast hengivenhet til meg, meddeler denne høyst hemmelig lære til mine tilbedende, vil utvilsomt nå fram til meg."

Og så snakker Krishn om den som sprer den hellige kunnskap.

69. "Det finnes ikke noen utøver i menneskeheten som er meg kjærere enn denne mannen, og det vil heller ikke være noen i verden som er meg kjærere enn ham."

Mennesket som opplyser Krishns hengivne og Sjeler som holder seg til Herren, er ham kjærrest fordi han er den eneste kilden til velsignelse – den eneste veien som fører til Gud. Han er den som lærer menneskene å gå den rette vei.

इदं ते नातपस्काय नाभक्ताय कदाचन ।
न चाशुश्रूषवे वाच्यं न च मां योऽभ्यसूयति ॥ ६७ ॥
य इमं परमं गुह्यं मद्भक्तेष्वभिधास्यति ।
भक्तिं मयि परां कृत्वा मामेवैष्यत्यसंशयः ॥ ६८ ॥
न च तस्मान्मनुष्येषु कश्चिन्मे प्रियकृत्तमः ।
भविता न च मे तस्मादन्यः प्रियतरो भुवि ॥ ६९ ॥

70. "Og det er min tro at jeg skal bli tilbedt gjennom kunnskapens yagya av en som foretar et grundig studium av denne hellige dialogen oss imellom."

Dette er "kunnskapens yagya", og resultatet av den er visdom. Denne visdommens særpreg er blitt gjennomgått tidligere. Denne visdommen er bevisstheten som er opparbeidet sammen med direkte sansning av Gud. Og det er med slik visdom, slik bevissthet, at den hengivne og flittige Geeta-elev vil tilbe Krishn. Dette er noe Herren er fast overbevist om.

71. "Også han vil bli frigjort fra synder som bare hører det (Geeta) med hengivenhet og uten motvilje, og han vil sikre de rettskafnes verdener."

Bare å høre Geetas lære med tro og uten smålig kritikk er nok til å heve den enkelte opp til et høyere eksistensnivå, og dermed vil de hellige formaninger fylle sinnet.

Krishn har dermed, i versene 67 til 71, sagt at å meddele Geetas lære til de fortjente, er like viktig som å holde den tilbake fra de ufortjente. Siden bare å høre Geetas hemmelige lære motiverer den tilbedende til å gjøre den nødvendige innsats, vil den som bare hører den, uten tvil også nå fram til Krishn. Når det gjelder den som sprer skriften, er ingen Herren kjærere enn dette mennesket. Det mennesket som studerer Getta, tilber Krishn gjennom kunnskapens yagya. Sann kunnskap er det som blir resultatet av prosessen som kalles yagya. I versene det her gjelder, har Herren altså påpekt fordelene ved studier, spredning av og kunnskap om Geeta.

Nå på slutten spør han Arjun om han har forstått og tatt opp i seg det han har sagt.

अध्येष्यते च य इमं धर्म्यं संवादमावयोः ।

ज्ञानयज्ञेन तेनाहमिष्ट स्यामिति मे मतिः ॥ ७० ॥

श्रद्धावाननसूयश्च श्रृणुयादपि यो नरः ।

सोऽपिमुक्तः शुभल्लोकान्प्राप्नुयात्पुण्य कर्मणाम् ॥ ७१ ॥

72. "Har du, O Parth, hørt nøye på mine ord, og, O Dhananjay, er din villfarelse som bygger på uvitenhet, forsvunnet?"

73. "Arjun sa: 'Siden min uvitenhet er forsvunnet takket være din nåde, O Achyut, og jeg har fått skjønnsomhet, er jeg fri for tvil og skal følge din formaning.'"

"Achyut! Takket være din nåde er min lidenskap ødelagt. Jeg har fått tilbake min hukommelse, jeg er konsekvent, jeg er blottet for tvil og er alltid klar til å lystre dine ordrer." Arjun ble forvirret da han så begge hærene og fant slekt og venner i dem. Han ba: "Godvina! Hvordan kan vi være lykkelige etter å ha utslettet våre slektninger? Familietradisjonene kommer til å bli ødelagt på grunn av en slik krig. Det kommer til å bli knapphet på underdanige offergaver som for eksempel riskaker og så videre til de avdøde forfedrene. Sammenblanding av kastene finner sted. Vi er kloke, men likevel er vi innstilt på å begå synder. Hvorfor finner vi ikke ut hvordan vi kan unngå å begå disse syndene? La de bevæpnede Kaurava drepe meg, en ubevæpnet mann, og en slik død er ærefull. Godvina, jeg kommer ikke til å føre krig." Etter å ha sagt dette, satte han seg bak i vognen.

I Geeta la Arjun fram for Yogeshwar Krishn en rekke store og små spørsmål. For eksempel i kapittel 2, vers 7: "Vennligst fortell meg om den tilbedelse som kan gjøre at jeg når fram til det absolutt gode." I kapittel 2, vers 54: "Hvilke er den opplyste vismanns attributter?" I vers 1 i kapittel 3: " Hvis etter din mening Kunnskapens vei er den beste, hvorfor tvinger du meg til å utføre disse forferdelige handlingene?" I vers 36 i kapittel 3. "Hvem er det som veileder et menneske til å begå synder, selv når han ikke ønsker det?" I vers 4, kapittel 4: "Din fødsel skjedde nylig, men Solen ble født lang tid tilbake. Hvordan kan jeg tro på at du lærte Solen yog i en fjern fortid, i begynnelsen av denne kalp?" I vers 1 i kapittel 5:

कच्चिदेतच्छ्रुतं पार्थ त्वयैकाग्रेण चेतसा ।

कच्चिदज्ञानसंमोहः प्रनष्टस्ते धनंजय ॥ ७२ ॥

अर्जुन उवाचः

नष्टो मोहः स्मृतिर्लब्धा त्वत्प्रसादान्मयाच्युत ।

स्थितोऽसि गतसन्देहः करिष्ये वचनं ॥ ७३ ॥

”Enkelte ganger lovpriser du fornektelse, Kunnskapens vei, men likevel støtter du andre ganger Den uselviske handlings vei. Vennligst fortell meg hvem av disse er den endelige som jeg kan bruke til å nå det absolutt gode.” I vers 35 i kapittel 6: ”Sinnets svært ustadig. Hva blir dets skjebne når innsatsen er dårlig?” I versene 1 og 2 i kapittel 8: ”Godvina, hvem er dette Øverste vesen som du har beskrevet? Hva består den religiøse kunnskapen i? Hvem er gudenes Herre og veseners Herre? Hvem er Herre over ofrene i denne kropp? Hva består denne handlingen i? Hvordan blir du kjent ved tidens slutt?” På denne måten stiller han syv spørsmål. I vers 17 i kapittel 10 har Arjun lagt for dagen nysgjerrighet og spør: ”Når jeg mediterer uopphørlig, hvilke følelser bruker jeg for å huske deg?” I vers 4 i kapittel henstilte han: ”Jeg lengter etter å se herligheten som du har beskrevet.” I vers 1 i kapittel 12: ”Hvem er den øverste innehaver av Yoga blant de hengivne som tilber deg på en god måte gjennom stødig oppmerksomhet og de som tilber det uforgjengelige, ikke-manifersterte Øverste vesen?” I vers 21 i kapittel 14: Et menneske som har overgått de tre naturlige framgangsmåtene er befridd for karakter, og hvordan kan et menneske overgå disse tre framgangsmåtene?” I vers 1 i kapittel 17: Hva ville skjebnen til en person være som engasjerer seg i yagya med hengivelse, men ikke følger prosedyrene som er nedlagt i skriftene?” Og i vers 1 i kapittel 18: ”O, mektigarmete! Jeg lengter etter å få vite alt separat og individuelt om oppgivelse og fornektelse.”

På denne måten, gjennom Geeta, fortsatte Arjun å stille spørsmål (de estoteriske hemmelighetene som han ikke kunne spørre om, ble avdekket av Herren selv.) Med det samme hans tvil var fjernet, slapp han å stille spørsmål og sa: ”Godvina! Nå er jeg klar til å lystre dine instruksjoner.” Egentlig var spørsmålene som ble stilt, til beste for hele menneskeheten og ikke bare for Arjun. Uten å få disse spørsmålene besvart kan ingen søkende komme videre på det høyeste godes vei. For at et menneske skal kunne lystre en opplyst guru og gå videre på det høyeste godes vei, er det nødvendig at man blir fortrolig med hele læren i Geeta. Arjun var overbevist om og tilfreds med at alle spørsmålene hans var blitt besvart og hans tvil ryddet av veien.

Etter å ha avdekket sin kosmiske form, sa Krishn i kapittel 11 i 54. vers: "O, Arjun... en tilbedende kan direkte kjenne til denne min form, skaffe seg dens innerste vesen og til og med bli ett med den ved total og urokkelig hengivelse." Og akkurat nå har han spurt ham om han er blitt kvitt sin villfarelse. Arjun svarer at hans uvitenhet er mildnet og at hans forståelse er gjenopprettet. Nå vil han handle slik Krishn ber om. Arjuns frigjøring burde komme samtidig med denne erkjennelsen. Han er virkelig blitt det han måtte bli. Men skriften er beregnet på ettertiden, og Geeta er her slik at vi alle kan benytte oss av den.

74. "Sanjay sa: 'På denne måten har jeg hørt den mystiske og sublime dialogen mellom Vasuedo og den vismannaktige Arjun."

Arjun framstilles som en mann med en edel sjel. Han er en yogi, en søkende, mer enn en bueskytter som er ute etter å drepe. Men hvordan har det vært mulig for Sanjay å høre dialogen mellom Krishn og den helgenaktige Arjun?

75. "Det er takket være velsignelsen til den mest ærverdige Vyas at jeg har hørt denne transcendentale, mest mystiske yog meddelt direkte av yogs Herre, Krishn selv."

Sanjay betrakter Krishn som en yogmester – en som selv er en yogi og som også er utstyrt med gaven å kunne gi videre yog til andre.

76. "Erindringen om den gledebringende og fabelaktige samtalen mellom Keshav og Arjun gir meg, O Konge (Dhritrasht), sublim glede gang på gang."

Vi kan også oppleve Sanjays lykksalighet hvis vi husker den hellige dialog med perfekt tilfredshet. Sanjay erindrer så Herrens mirakuløse holdning og snakker om den.

संजय उवाच:

इत्यहं वासुदेवस्य पार्थस्य च महात्मनः ।

संवादमिममश्रौषमद्भुतं रोमहर्षणम् ॥ ७४ ॥

व्यासप्रसादाच्छ्रुतवानेतद्गुह्यमहं परम ।

योगं योगेश्वरात्कृष्णात्साक्षात्कथयतः स्वयम् ॥ ७५ ॥

राजनसंस्मृत्य संस्मृत्य संवादमिममद्भुतम् ।

केशवार्जुनयोः पुण्यं हृष्यामि च मुहुर्मुहुः ॥ ७६ ॥

77. "Når jeg husker det forbløffende bildet av Herren om og om igjen, O Konge, blir jeg fortapt av undring og ekstase i det uendelige."

Sanjays begeistringsrus kan også bli vår hvis vi ustanselig har i tankene aspektene ved slutten som vi setter høyt.

Dette fører oss til siste vers i Geeta der Sanjay fastslår sin siste konklusjon.

78. "Hell, erobring, prakt og stødig visdom har tilhold sammen med Herren Krishn og den edle bueskytter Arjun. Dette er min overbevisning."

Ufravendt kontemplasjon og fast beherskelse av sansene er Arjuns bue – den legendarisk Gandeev. Dermed er Arjun en vismann som mediterer med sinnslikevekt. Uansett hvor Yogeshwar Krishn og han er, der finnes også triumfen som aldri etterfølges av noe nederlag. Der finnes også Guds storhet og beslutsomhetens fasthet som setter mennesket i stand til å være konstant i denne lite konstante verden. Slik er den veloverveide vurderingen til Sanjay, til seeren som er begavet med himmelsk visjon.

Den store bueskytter Arjun er ikke lenger blant oss. Men var stødig visdom og herligheten som kommer fra åndelig erobring bare for ham? Geeta er en dramatisering av en historisk begivenhet som tilhørte en bestemt tid, nemlig tidsalderen som er kjent som Dwapar. Men dette betyr ikke at Arjuns erkjennelse av Guds sannhet tok slutt da hans tid var omme. Yogeshwar Krishn har gjentatte ganger forsikret oss om at han har tilhold i hjertets rike. Han eksisterer inne i oss alle. Han er også i deg. Arjun er et symbol på kjærlig hengivenhet, noe som bare er et annet navn på sinnets tilbøyelighet og hengivelse til det elskede mål. Hvis en tilbeder er fylt av en slik hengivenhet, er ustanselig triumf over naturens nedverdiggende egenskaper sikret. Med en slik hengivelse må det også nødvendigvis være standhaftig visdom. Disse oppnåelsene er ikke begrenset til et bestemt sted, en bestemt tid eller et bestemt individ, men er universelle – for

---

तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य रूपमत्यद्भुतं हरेः ।
विस्मयो मे महान् राजन्हृष्यामि च पुनःपुनः ॥ ७७ ॥
यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।
तत्र श्रीर्विजयो भूतिध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥ ७८ ॥

alltid og for alle. Så lenge vesener eksisterer, må Gud dvele i hjertene deres, og Sjelen må utålmodig hungre etter Det øverste vesen. Og det mennesket som er Gud kjærlig hengiven, vil nå fram til Arjuns status. Alle av oss kan derfor håpe på den endelige lykksalighet som ligger i direkte sansning av Gud.

I begynnelsen av det 18. og siste kapittel i Geeta ønsker Arjun å bli opplyst om likhetene og forskjellene på oppgivelse og fornektelse. Som svar på dette siterer Krishn fire framherskende trosretninger. Mange lærde kaller oppgivelse av all handling fornektelse, flere andre bruker ordet for å betegne oppgivelse av en ønsket handling. Mange forskere mener at det dreier seg om en oppgivelse av alle gjerninger siden de er befengt med feil alle sammen, men andre er overbevist om at handlinger som yagya, botsøvelser og veldedighet ikke bør oppgis. En av disse oppfatningene var riktig, og Krishn har lagt fram en lignende vurdering. Den går ut på at yagya, botsøvelser og veldedighet aldri må fornektes, for de fører med seg utfrielse av skjønnsomme mennesker. Å hjelpe dem fram samtidig som syndige impulser som er ugunstige for dem oppgis, er sann fornektelse. En slik fornektelse er perfekt. Men oppgivelse med et ønske om en viss profitt i bytte, er besudlet av lidenskap og moralsk blindhet. Og det er definitivt ondt når den foreskrevne handlingen oppgis ut fra selvbedrag. Fornektelse er kulminasjonen av resignasjon. Gjennomføring av den foreskrevne oppgaven og begeistringsrusen som meditasjon fører med seg, er absolutt dydig, mens sanselig glede er et resultat av forblindelse.

Alle gjerninger, enten de utføres i tråd med skriften eller i strid med den, oppstår av fem årsaker: sinnet som er utøveren, de ulike handlende som utfører gjerningen, de mange ønskene som ikke alle kan oppfylles, den uunnværlige kraften som opprettholder og skjebnen – det fortjenstfulle og det ikke fortjenstfulle som er resultatet av gjerninger i tidligere fødsler. Dette er de fem årsakene som påvirker alle handlinger. Men uavhengig av dette finnes det mennesker som tror at den perfekte Gud er utøveren. Slike mennesker har uten tvil

en umoden vurderingsevne og er ikke klar over sannheten. Men mens Krishn i dette kapitlet bekrefter at Gud ikke handler, har han også formant Arjun tidligere, men står som stedfortreder siden han (Herren Krishn) er den som handler og bestemmer.

Krishns egentlige budskap dreier seg om grenselinjen som skiller natur fra menneske. Så lenge et menneske lever i naturen, domineres han av maya, Guds "guddommelige følgesvenn" og mor til alle materielle objekter. Men ikke før har han hevet seg over naturen og overgitt seg til den endelige frigjøringen før han kommer under Guds herredømme som nå stiger opp i hjertet hans som en vognfører. Arjun tilhører kategorien slike mennesker, og det samme gjør Sanjay. Også for andre finnes det en foreskrevet vei hvor de kan komme seg løs fra naturens hardnakkede tiltrekning. Stadiet som følger etter dette, er det der veiledende impulser kommer fra Gud selv. Drivkraften for den foreskrevne handlingen oppstår i sammenstrømmingen av en allvitende vismann, den rette måten å skaffe seg kunnskap på og Det øverste vesen som er det ene objekt som bør være kjent. Derfor er det en nødvendig forutsetning for den søkende å bruke en vismann som sin lærer-veileder.

For fjerde gang i Geeta vender Krishn i dette kapitlet tilbake til den firfoldige ordningen av mennesker i klasser (varn). Gjerninger som setter Sjelen i stand til å bli ett med Gud, for eksempel å overvinne sansene, beherske sinnet, beslutsomhet, fininnstilling av kropp, tale og sinn med tanke på det ettertraktede mål gjennom selvutslettelse, og oppbygging av guddommelig bevissthet foruten å være innstilt på å holde fast ved Guds retning – utgjør området for Brahmin-klassen. Dyktighet, motvilje mot å trekke seg tilbake, kontroll over impulser og besittelse av ferdighetene som skal til for å gjennomføre handlinger – alt dette er plikter i Kshatriya-klassen. Omsorg for sansene og stimulering av åndelig mangfold er iboende forpliktelser for Vaishya-klassen, mens å betjene behovene til åndelig dyktige er Shudr-klassens kall. I stedet for å hentyde til noen bestemt kaste eller stamme, betegner "Shudr" bare det uopplyste menneske – mennesket som sitter og mediterer i to timer uten egentlig å utnytte så mye som ti minutter av denne tiden. Det stemmer at kroppen hans er ubevegelig, men sinnet som må komme til ro, flakker hit og

dit hele tiden. Å yte tjenester til mennesker med en høyere åndelig status – for eksempel en edel velgjører – er midlet en søkende som dette kan bruke til å frigjøre sitt Jeg. Litt etter litt vil fortjenester bli skapt i ham også, og hans tilbedelse blir satt i bevegelse. Dette uopplyste menneskets fullendelse må derfor nødvendigvis begynne med å yte tjenester. Handlingen er bare én, den foreskrevne handling – meditasjon. Det er utøverne av den som blir delt i fire – fortrinnlige, gode, medium og underlødige – kategorier for Brahmin, Kshatriya, Vaishya og Shudr. Det er altså ikke samfunn, men handling som er delt i fire klasser på bakgrunn av iboende egenskaper. Slik er varns særpreg framstilt i Geeta.

Krishn belyser virkelighetens natur og lover at han skal instruere Arjun i framgangsmåten for den endelige oppnåelsen som er kulminasjonen av kunnskap. Den tilbedende er i stand til å sanse Gud når hans visdom, uegennytte, selvkontroll, kraft, uforstyrret kontemplasjon og tilbøyelighet i retning av den meditative prosess – alle attributter som bidrar til at Sjelen smelter sammen med Det øverste vesen – er fullt utviklet, samtidig som lidelser som begjær, sinne, villfarelse, tiltrekning og ondskap som kaster Sjelen ned i naturens slukter, gjøres kraftløse.

Denne evnen former den beslutsomme hengivelse som fjerner blikket fra alt bortsett fra det elskede mål. Og det er bare med en slik hengivelse at den tilbedende får bevissthet om virkeligheten. Gud alene er virkelig, og når den tilbedende kjenner ham og de himmelske kvalitetene han består av – at han er utsigelig, evig og uforanderlig – tar han øyeblikkelig bolig i denne Gud. Det innerste vesen er altså denne endelige virkeligheten og ikke fem eller 25 elementer. Ved fullføringen av tilbedelsen blir Sjelen forent med dette innerste vesen og utstyres med de subline attributter.

Krishn instruerer Arjun videre om at Gud, den endelige realitet, har bolig i hjertene til alle vesener. Men mennesker er ikke klar over dette fordi de befinner seg i maya og flakker hit og dit og kommer på villspor. Så Arjun formaner om å finne ly hos Gud som har tilhold i hjertet hans. Han bør søke tilflukt med hele sitt sinn, alle sine handlinger og all sin tale i Krishn. Hvis han bare fornekte alle andre forpliktelser, vil også deres fortjenester bli ham til del. Dette er den

mest hemmelige kunnskap som aldri må gis videre til en som er åndelig uverdigg til å motta den. Men på den annen side er det avgjørende viktig å gi den videre til virkelig hengivne mennesker. Å være gjerrig i denne sammenheng er meningsløst, for hvordan kan den hengivne reddes uten denne kunnskapen? Til slutt spør Krishn om Arjun har lyttet oppmerksomt til hans utlegninger og om han har kvittet seg med uvitenheten. Arjuns svar på dette er at hans illusjon er fjernet og hans skjønnsomhet gjenopprettet. Han innrømmer at det Herren har fortalt ham, er sannheten og at han skal forbli i hans lære.

Sanjay, som også har hørt dialogen, konkluderer med at mens Krishn er den øverste Yogeshwar – yogs Herre - er Arjun en vismann, en mann med en edel sjel. Han overskylls av bølge etter bølge av glede når han tenker på samtalen deres. Vi bør alltid ha Den øverste ånd i tankene. Konstant meditasjon om Gud er uunnværlig. Overalt hvor Yogeshwar Krishn og vismannen Arjun befinner seg, er det også storhet, suksess og en stødigg besluttomhet som den urokkelige fastheten til Polarstjernen. Verdens gang slik den er i dag, kan forandre seg i morgen. Gud alene er uforanderlig. Den virkelig stødigg besluttomhet er altså også den som setter den søkende i stand til å nærme seg den uforanderlige Gud. Hvis Krishn og Arjun bare oppfattes som historiske skikkelser som hører hjemme i en viss tidsalder som kalles Dwapar, er de ikke lenger med oss i dag. Men betyr dette at det ikke gjenstår erobringer eller prestasjoner for oss? Hvis det er slik, har Geeta ingen verdi for oss. Men slik er det ikke. Krishn – en dyktigg i yog – og Arjun – en vismann med øm, kjærligg hengivenhet – er evige. De har alltid vært, og de kommer alltid til å være. Krishn presenterer seg og sier at selv om han er utsigelig, har Det øverste vesen som han tilhører, sin bolig i alle hjerter. Han har alltid tilhold der og kommer alltid til å ha det, og vi må alle søke ly hos ham. En vismann er bare et menneske som leter etter dette tilfluktsstedet. Han er i likhet med Arjun en kjærligg hengiven. Det er altså avgjørende viktig å søke tilflukt hos en vismann som er klar over det innerste vesen, for bare han kan gi den nødvendigg drivkraft.

Dette kapitlet kaster også lys over fornektelsens natur. Å fraskrive

seg alt man har, er fornektelse. Å bare legge seg til en bestemt type holdning, er ikke fornektelse. Å fordype seg i den foreskrevne handling, ha en avsondret tilværelse og samtidig vurdere korrekt sin egen styrke eller med en fornemmelse av selvoppgivelse, er uunngåelig. Fornektelse er navnet på løsrivelse fra all handling foruten fullbyrdelse er altså bare et synonym for den endelige frigjøring. Denne tilgivelsen er kulminasjonen i fornektelsen.

Slik slutter attende kapittel i Upanishad av Shreemad Bhagwad Geeta om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen om yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen: "Sanyas Yog" eller "Forsakelsens yog." Slik slutter Swami Adgadanands fortolkning av det attende kapittel i "Yatharth Geeta"

HARI OM TAT SAT